

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันความต้องการอาหารนับวันจะสูงขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร แหล่งโปรตีนในรูปเนื้อและนมจากสัตว์เศรษฐกิจจึงมีความสำคัญมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันผลผลิตจากสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากร ในประเทศไทยมีรายงานว่า สัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดใหญ่ เช่น โคและกระบือมีจำนวน 6.29 และ 1.63 ล้านตัว ตามลำดับ ส่วนสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก เช่น แพะและแกะ มีจำนวน 250,076 และ 47,811 ตัวตามลำดับ (กรมปศุสัตว์, 2547) แต่ผลผลิตเนื้อและนมจากสัตว์เหล่านี้ยังมีปริมาณต่ำ

การเลี้ยงแพะในประเทศไทยมีมานานหลายทศวรรษแล้ว โดยเฉพาะชาวอินเดีย และชาวไทยมุสลิมนิยมเลี้ยงมาก เพื่อรีดนมสำหรับบริโภคและใช้ประกอบพิธีทางศาสนา โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรไม่เลี้ยงแพะเป็นอาชีพหลัก แต่เป็นเพียงอาชีพรองที่ผสมผสานอยู่กับอาชีพหลักทางการเกษตรอย่างอื่น เช่น การทำสวน ทำไร่ ทำนา หรือการประมง ซึ่งเกษตรกรเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีเนื้อที่ถือครองน้อย และมีรายได้ต่ำ อาจจะเป็นเพราะว่าในประเทศไทยเรานั้นแพะมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนสัตว์เลี้ยงชนิดอื่นๆ ประกอบกับการเลี้ยงแพะและการบริโภคผลผลิตจากแพะ จะมีเฉพาะในกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม และเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะก็ไม่สามารถใช้แรงงานจากแพะได้ แพะจึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่ได้รับความสำคัญในระดับที่ต่ำมากทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้วแพะเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย มีราคาค่อนข้างสูง เป็นแหล่งอาหาร โปรตีนและเปรียบเสมือนเป็นธนาคารออมสินของชาวชนบทของชาวไทยได้เป็นอย่างดี

การเลี้ยงแพะในภาคเหนือของประเทศไทยยังมีจำนวนน้อย เนื่องจากภาคเหนือมีข้อจำกัดหลายประการเช่น ตลาดรับซื้อแพะอยู่ไกล แพะที่เลี้ยงในภาคเหนือส่วนใหญ่จะนำไปขายให้พ่อค้าคนกลางเพื่อส่งไปขายต่อที่ภาคใต้ของประเทศไทย ถึงแม้ว่าราคาแพะมีชีวิตในเขตภาคใต้จะมีราคาแพง แต่เมื่อคิดค่าขนส่งแล้วทำให้แพะทางภาคเหนือมีราคาถูกกว่าภาคใต้มาก

ข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งของการผลิตแพะในภาคเหนือของประเทศไทย คือ การห่างไกลแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ทำให้อาหารชั้นมีราคาแพง ปริมาณอาหารหยาบไม่เพียงพอและคุณภาพต่ำ การปลูกพืชอาหารสัตว์ส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกเป็นแปลงขนาดเล็ก เนื่องจากมีพื้นที่จำกัดและการใช้พื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ ซึ่งให้ผลผลิตและรายได้ดีกว่าการปลูกพืชอาหารสัตว์

ภาคเหนือมีการปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิดเช่น ลำไย ลิ้นจี่ ส้ม และอื่นๆ ในหนึ่งปีมีการจ้างแรงงานและซื้อสารเคมีกำจัดวัชพืชมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง กระจินเป็นวัชพืชในไร่ สวน เนื่องจาก กระจินเป็นพืชที่มีเมล็ดมาก เปร๋อเช่นต์การงอกสูง ทำให้มีการแพร่กระจายมาก การกำจัด กระจินทำได้ยาก เนื่องจากกระจิน โตเร็วและรากลึก ข้อดีของกระจินคือกระจินเป็นพืชตระกูลถั่ว มี โปรตีนและแร่ธาตุสูง การใช้กระจินเป็นอาหารหยาบน่าจะทำให้เป็นทางเลือกที่ดี ทำให้ลด ต้นทุนในเรื่องการกำจัดวัชพืชและกระจินมีโปรตีนสูงทำให้ลดการใช้อาหารชั้นลงได้

นอกจากพืชเศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้น ยังพบว่าทางภาคเหนือของประเทศไทยโดยเฉพาะ บนพื้นที่สูง มีการส่งเสริมการปลูกผักหลายชนิดโดยมูลนิธิโครงการหลวง เช่น กะหล่ำม่วง กุ่ยช่าย ขาว ข้าวโพดสองสี โกโก้ บล๊อคโคลี่แขนง กะหล่ำปม ผักกาดหอมห่อ และผักอื่นๆ โดยผักที่ โครงการหลวงส่งเสริมส่วนใหญ่เป็นผักเมืองหนาว ปลูกได้เฉพาะพื้นที่สูง ผักทั้งหมดเมื่อเก็บเกี่ยว ผลผลิตจะมีการตัดแต่งโดยเอาใบแก่ออกก่อนส่ง โรงคัดบรรจุ เกษตรกรจะนำเศษใบเหล่านี้ไปทิ้ง เมื่อส่งโรงคัดบรรจุจะมีการตัดแต่งเอาใบด้านนอกออก คัดเอาผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพและตกเกรด ทิ้ง ผักที่ผ่าน ได้คุณภาพจะนำไปบรรจุหีบห่อ และนำส่งไปขายยังตลาด ผักส่วนหนึ่งจะถูกซื้อเพื่อ การบริโภคและอีกส่วนที่เหลือขายไม่ออก เมื่อหมดอายุจะถูกนำกลับมาทำลายที่โรงคัดบรรจุและ ทิ้ง ในแต่ละวันมีเศษผักที่ต้องทิ้งจำนวนมาก ซึ่งเศษผักเหล่านี้ถือว่าเป็นขยะ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ เชื้อโรค แมลงวันและสร้างมลพิษทางกลิ่น ซึ่งผักกาดหอมห่อมีเศษใบจากการตกแต่งและการ ขยายไม่ออกจำนวนมากเป็นอันดับต้น ๆ

ปัจจุบันทางภาคเหนือมีการเลี้ยงแพะเพิ่มมากขึ้นและยังขาดแคลนอาหาร การใช้เศษ ผักกาดหอมห่อจากโครงการหลวงเป็นอาหารหยาบน่าจะส่งผลดีทั้งต่อเกษตรกรและยังช่วยลด ปัญหามลพิษจากผักได้

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการผลิตแพะเนื้อในภาคเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางเคมีของกระจินสดและเศษผักกาดหอมห่อ
3. เพื่อศึกษาการใช้กระจินสดและเศษผักกาดหอมห่อเป็นแหล่งอาหารหยาบต่อประสิทธิภาพ การผลิตแพะรุ่น
4. เพื่อการศึกษาการย่อยได้ปรากฏของโภชนะในกระจินสดและเศษผักกาดหอมห่อที่ใช้เป็น แหล่งอาหารหยาบในแพะรุ่น
5. เพื่อศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการใช้กระจินสดและเศษผักกาดหอมห่อที่ใช้เป็น แหล่งอาหารหยาบในแพะรุ่น

1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงสถานะภาพการผลิตรวมถึงการเลี้ยงแพะเนื้อในภาคเหนือของประเทศไทย และทราบถึงค่าการใช้ประโยชน์ได้ของโกษณะจากกระถินสดและเศษฝักกาดหอมห่อเมื่อนำมาใช้เป็นอาหารหยาบในการเลี้ยงแพะรุ่น และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved